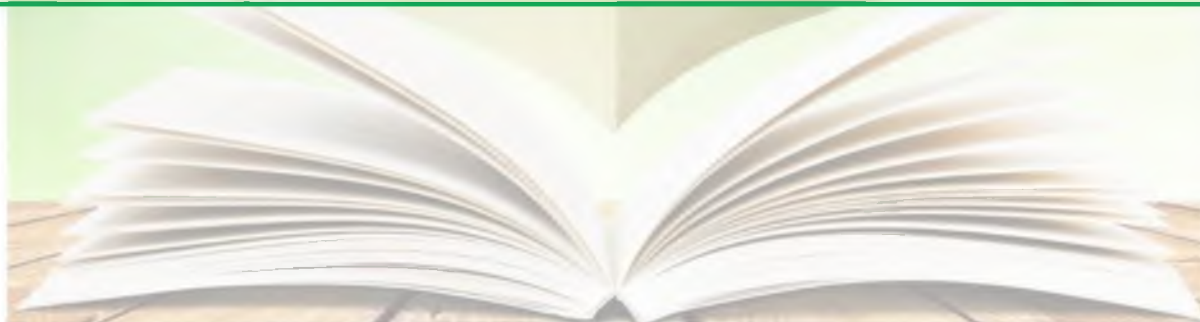

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
учасників міжнародної науково-
практичної конференції
«ЛІСОВА ТИПОЛОГІЯ ЯК ОСНОВА
НАБЛИЖЕНОГО ДО ПРИРОДИ
ЛІСІВНИЦТВА»

присвячена 150-річчю з дня народження
проф. Є.В. Алексєєва
та заснування кафедри лісівництва
Навчально-наукового інституту лісового і
садово-паркового господарства

Київ, 9-12 жовтня 2019 року

ФЕНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ САМШИТОВОЇ ВОГНІВКИ (*Cydalima perspectalis* Walker)

С. В. Лугина, студентка магістратури

Н. В. Пузріна, кандидат сільськогосподарських наук

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Ключові слова: самшитова вогнівка, інвазії, поширення, фенологія.

Інвазійні види – алохтонні види із значною здатністю до експансії, які розповсюджуються природними шляхами або за допомогою людини й становлять значну загрозу для флори й фауни природних екосистем. Види з високим інвазійним потенціалом відзначаються широкою екологічною амплітудою, стрес-толерантністю, швидкістю розмноження, високим ступенем натуралізації. Ці агресивні види можуть використовувати ресурси нового середовища, недоступні для місцевих видів та істотно впливати на гомеостаз екосистеми, трансформуючи її [1]. Збільшення кількості інвазійних видів свідчить про зростаючу деградацію місцевих екосистем. Останнім часом в Україні все помітнішими стають темпи поширення самшитової вогнівки *Cydalima perspectalis* Walker та масштаби пошкодження зелених насаджень у садах, парках і скверах міст. Заселення самшитою вогнівкою спричиняє зниження енергії росту рослин та їх довговічності, втрату декоративності та врожайності, а в кінцевому результаті призводить до поступового відмирання рослини, тому дослідження даного напрямку є актуальним.

Дослідження біологічних та фенологічних особливостей *Cydalima perspectalis* проводили в скверах, парках та на територіях з посадками самшиту м. Києва протягом 2017–2019 років.

В ході досліджень було визначено стан живоплотів самшиту вічнозеленого (*Buxus sempervirens* L.) за візуальними ознаками з розподілом на сильно пошкоджені (рослини, які зовні майже не мають зеленої маси та на вигляд сухі); пошкоджені (рослини, які мають зелену масу, проте мають наявні сліди життєдіяльності шкідника (павутинні гнізда, скелетування листя тощо); здорові (рослини, які візуально не мають пошкоджень).

Динаміка популяції виду, залежить від багатьох чинників: кормова база, умови навколишнього середовища та інших, відомо, що в умовах

України шкідник може дати 3 покоління, відтак, при особливо сприятливих кліматичних умовах, ідентичних умов природного місця існування, можлива і четверта генерація. В період 2017-2019 років проводилися фенологічні спостереження, зокрема, в кінці серпня 2018 року було відмічено літ імаго четвертої генерації.

Життєвий цикл *C. perspectalis* включає обов'язкову діапаузу 6-8 тижнів. Кількість може коливатися від одного до чотирьох поколінь на рік. Порогові температури для розвитку яєць, личинок та лялечок змінюються в діапазоні від 8°C до 12°C залежно від географічного розташування досліджуваної популяції [4]. Зимує вогнівка в стадії лялечки – у вигляді кокона, закріпленого в густій павутині між листям самшиту [2, 3]. В середньому загальний життєвий цикл однієї генерації становить близько 40 днів. *C. perspectalis* розвивається від 5 до 7 личинкових стадій, залежно від температури та кормової бази для личинок. Темп приросту личинок лінійно збільшується за умов підвищення температури від 15 °C до 30 °C, при цьому граничні температури для розвитку яєць, личинок і лялечок європейських популяцій становлять 10,9°C, 8,4°C та 11,5°C [2, 4]. У Японії мінімальні значення для розвитку яєць, личинок і лялечок становлять 11,5°C, 10,1°C та 12,0°C відповідно, що може свідчити про те, що європейські популяції *Cydalima perspectalis* виникли з більш холодного регіону.

Сьогодні проблема поширення самшитової вогнівки стає все більш актуальною, оскільки комаха є адвентивним видом, який немає природних ворогів в наших умовах, відтак, це ускладнює боротьбу з ним. Межі ареалів адвентивних видів можуть змінюватися внаслідок змін клімату, за сприятливих умов види починають активно збільшувати чисельність і поширюватися, можуть пристосовуватися до місцевих умов тривалий час і здатні підтримувати рівень чисельності, достатній для виживання та масового розселення.

Список джерел літератури:

1. Мешкова В. Л., Туренко В. П., Байдик Г. В. Адвентивні шкідливі організми в лісах України // Вісник Харківського національного аграрного університету. 2014. № 1–2.
2. Ширяева Н. В. Новые виды вредителей древесных и кустарниковых растений на Черноморском побережье России Вредители и болезни древесных растений России : материалы международной конференции, Санкт-Петербург, 2014. С. 93-95.
3. Di Domenico F., Lucchese F., Magri D., 2012. Buxus in Europe: Late Quaternary dynamics and modern vulnerability. Perspectives in Plant Ecology, Evolution and Systematics 14: 354– 362.
4. Kenis M., Nacambo S., Leuthardt F., Domenic F., Hays T. The box tree moth, *Cydalima perspectalis*, in Europe: horticultural pest or environmental disaster? Aliens. 33. 2013 P. 38–41.